

Vybraná ekonomická a finanční rizika

Téma 5: Kapitálová rizika

Cíl tématu

- Cílem tématu je posluchače seznámit s řízením vybraných finančních a ekonomických rizik v podniku

Obsah

- Kapitál
- Úvod do teorie podniku
- Náklady a jejich řízení
- Výrobní faktory a jejich klasifikace
- Kombinace výrobních faktorů
- Spotřeba výrobních faktorů
 - Pojetí nákladů v účetnictví
 - Druhové třídění nákladů
 - Klasifikace nákladů
- Hospodářský výsledek a jeho sledování
- Výsledek podniku – výnosy a zisk/ztráta
- Analýza bodu zvratu
- Podstata finanční analýzy
 - Ukazatele
- Model řízení peněžních prostředků
 - I Baumolův model
 - II Millerův a Orrův model
 - III Cash Pooling

Kapitál

- Kapitál v ekonomii může být chápán v různých podobách, a to jako:
 - kapitálové statky (fyzický kapitál), což jsou statky, které se nespotřebovávají ve výrobě (resp. se spotřebovávají postupně – opotřebovávají se);
 - finanční kapitál, tedy peníze a tzv. finanční aktiva;
 - lidský kapitál je vnímán jako zásoba znalostí a dovedností ztělesněných v pracovní síle ekonomiky.

- Na rozhodování subjektu vstupujícího na trh kapitálu výrazně působí pohyb cenové hladiny. Každý subjekt vstupující na trh kapitálu, bude muset řešit nejméně dvě otázky:
 - jak velkou část příjmů použije k nákupu statků na svou spotřebu, tj. rozhodování o spotřebě v čase;
 - kolik prostředků vynaloží k nákupu kapitálu, tj., investování.

- Příjem spotřebitele se skládá z:
 - Spotřebních výdajů;
 - Úspor.
- Spotřební rozhodování tedy spočívá v určení, kolik peněz se vynaloží na spotřebu a kolik na úspory, přičemž na tato rozhodování má například vliv úroková míra a inflace

Úvod do teorie podniku

- Podniková ekonomika = vědní disciplína zaměřená na jeden ze subjektů tržního hospodářství – podnik.
- Podnikání má 4 základní složky:
 - základním motivem snaha o dosažení zisku;
 - zisk se dociluje uspokojováním potřeb zákazníků;
 - potřeby zákazníků uspokojuje podnikatel svými výrobky a službami prostřednictvím trhu → riziko;
 - na počátku vkládá podnikatel do podniku kapitál

- **Druhy trhů:**
 - Dokonalá konkurence
 - Monopol
 - Oligopol
 - Monopolistická konkurence

Náklady a jejich řízení

Výrobní faktory a jejich klasifikace

- VF z národohospodářské teorie práce, půda, kapitál.
- VF z podnikohospodářského pohledu
 - dispozitivní práce (podnikové řízení)
 - výkonná práce
 - dlouhodobý hmotný majetek (pozemky, budovy, stroje, nástroje)
 - materiály (suroviny, pomocné a provozní látky)

Kombinace výrobních faktorů

- Dispozitivní faktor práce tedy management, ten účelně (co je účelnost) spojuje a kombinuje VF do efektivně fungující jednotky.
- rozlišení podniků podle převažujícího výrobního faktoru
 - investičně (kapitálově) náročné
 - pracovní náročné
 - materiálově náročné

Spotřeba výrobních faktorů

- Když máme zdroje, tak je spotřebováváme = náklad
- náklad = Peněžně vyjádřená spotřeba VF
- účelně a účelové vynaložené prostředky.

Náklady (costs) lze vymezit jako **účelové a účelné** vynaložení prostředků a práce.

Náklady – peněžně vyjádřená spotřeba VF účelně vynaložených na tvorbu výnosů (pojetí nákladů ve finančním účetnictví).

Pojetí nákladů v účetnictví

- Spojeno s pojmem časové rozlišení nákladů a výnosů
 - náklady příštích období – uskutečněny výdaje na výrobky, které budou vyráběny v příštích obdobích
 - výdaje příštích období – výrobky zhotoveny v běžném období, ale vyvolávají náklady i v příštích obdobích
- Rozdíl FÚ a MÚ

Klasifikace nákladů

Druhové třídění nákladů

Výsledovka kombinuje dvojí třídění nákladů – podle činnosti – provozní, finanční a mimořádné náklady a podle nákladových druhů:

- vychází z výrobních faktorů
- oblasti činnosti: provozní, finanční, mimořádné
- základní nákladové druhy: spotřeba materiálu, energie a externích služeb, osobní náklady, odpisy hmotného i nehmotného investičního majetku, finanční náklady
- je zaznamenáváno ve finančním účetnictví

Účelové třídění nákladů

= podle útvaru či výkonu

- Jedná se o třídění nákladů podle účelu jejich využití podle výkonu jimi zajištěného.
- Vnitropodnikové útvary = střediska
- Střediska = místně vymezené části podniku (nákladová střediska)

Kalkulační členění nákladů

= přímé a nepřímé

Pro potřeby kalkulace, tedy nákladového
přiřazení / ohodnocení kalkulační jednice.

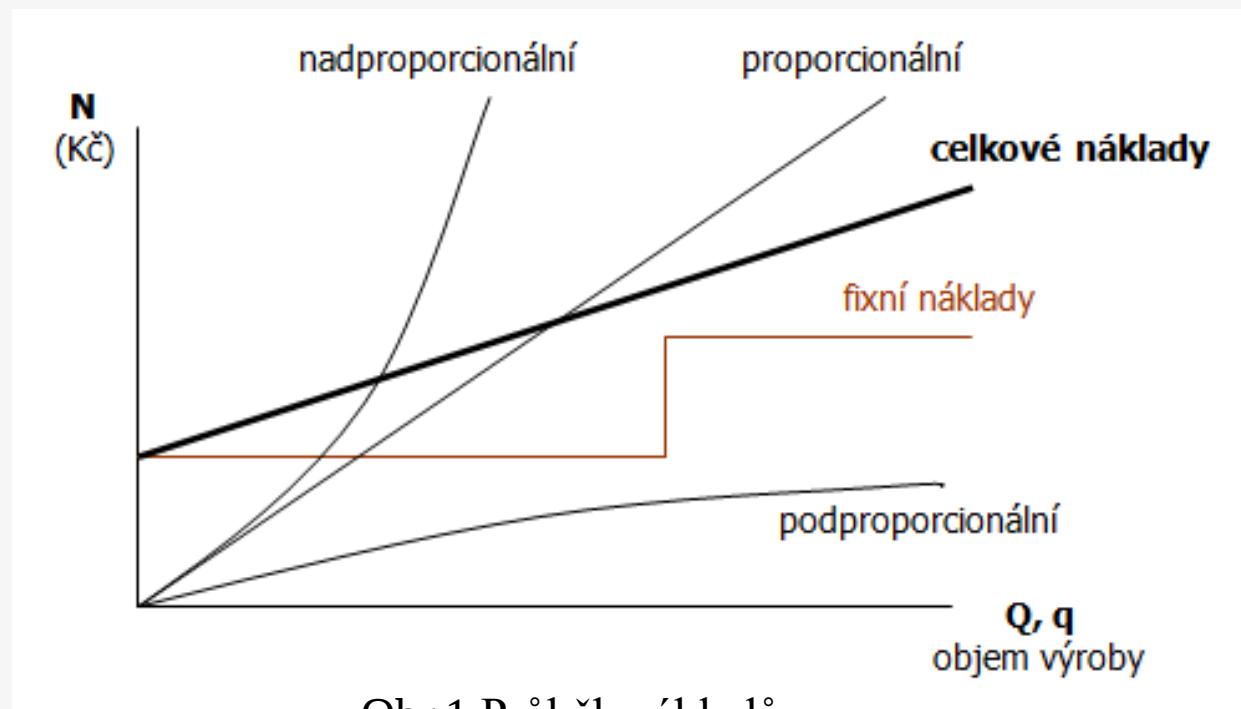

Náklady podle závislosti na změnách objemu výroby

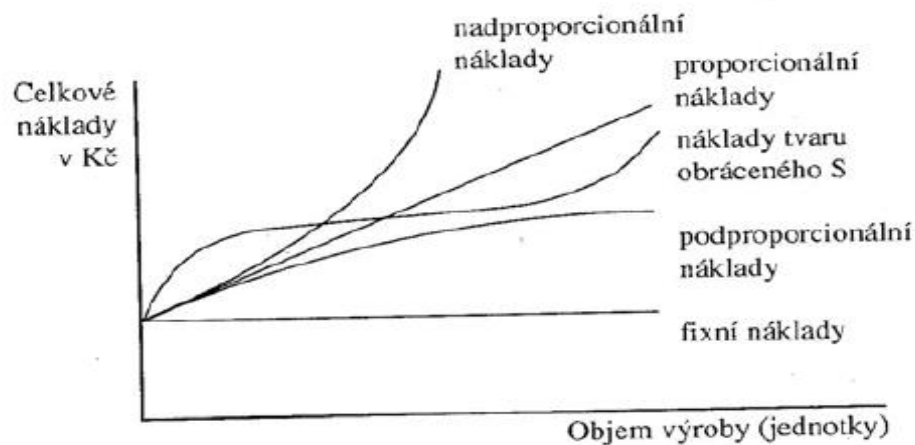
= fixní a
variabilní

$$N = F + (b \times q)$$

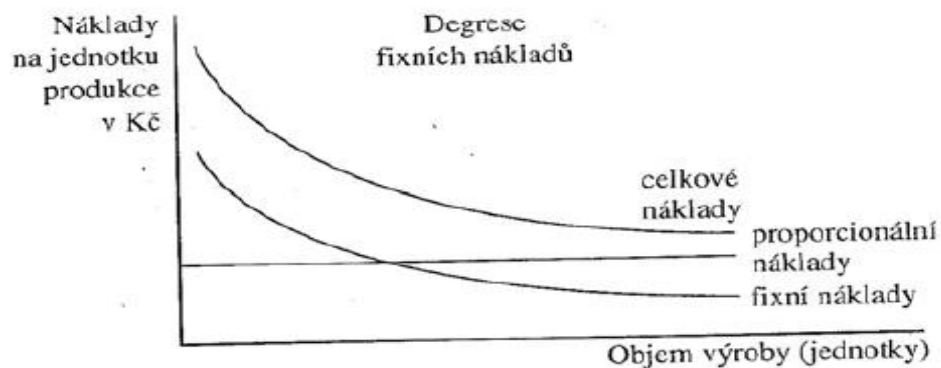

Obr.1 Průběh nákladů

Obr. 4 – 2 Průběh celkových nákladů

Obr. 4 – 3 Průběh jednotkových nákladů

Obr.2 Průběh nákladů celkových a jednotkových

Další členění nákladů

- náklady podle funkcí lze dělit na: pořízení, skladování, výrobu, správu, odbyt
- náklady podle původu spotřebovaných vstupů.
- přírůstkové náklady
- marginální náklady
- utopené náklady
- relevantní náklady / irelevantní
- závislé / nezávislé náklady
- oportunitní (alternativní) náklady
- explicitní/implicitní

Hospodářský výsledek a jeho sledování

výnosy a zisk / ztráta

$$T = \sum p_c \cdot q$$

- T – tržby
- q – objem prodeje výrobků
- p_c – ceny jednotlivých výrobků

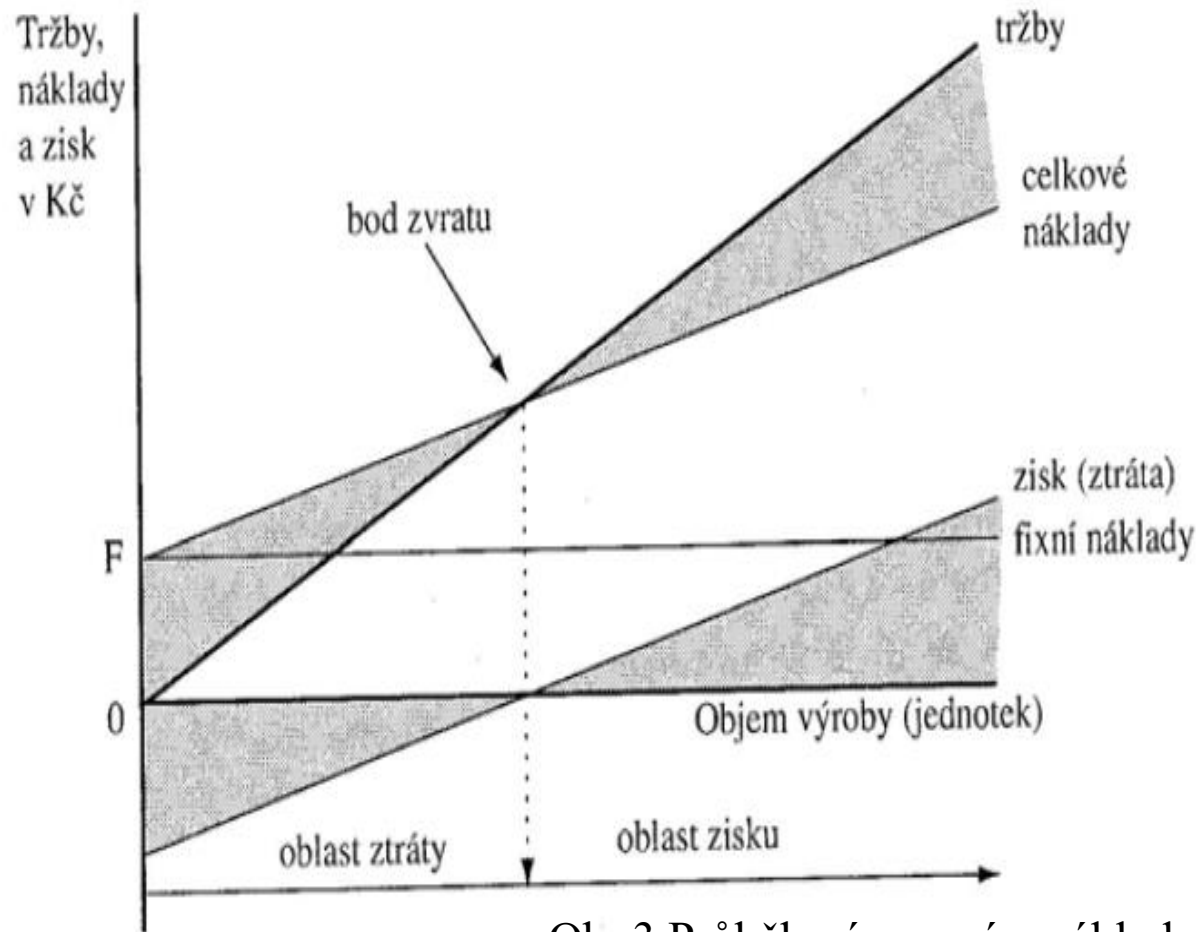
Obecně:

$ZISK = (\text{výnosy} - \text{náklady}) - \text{zdanění}$

$ZTRÁTA = \text{výnosy nižší než náklady}$

$$Z = T - N$$

Obr. 4 – 4 Analýza bodu zvratu

Obr.3 Průběh výnosové a nákladové funkce a
znázornění bodu zvratu

Výsledek podniku

- Rozdělení zisku
- Vypořádání ztráty

Analýza bodu zvratu

Využití nákladových funkcí manažery k rozhodování:

- účinnostní forma hospodárnosti – rozšiřováním výroby v rámci neměnných fixních nákladů se snižují jednotkové náklady
- úspornostní forma hospodárnosti – racionalizací výroby dochází ke snižování jednotkových variabilních nákladů

- Bod zvratu je graficky průsečíkem přímky tržeb / výnosů a přímky nákladů

$$q(BZ) = F / (j_{pc} - j_{vn})$$

$$q(BZ + Z^+) = \frac{F + Z^+}{p - b}$$

Podstata finanční analýzy

- Představuje proces vyšetřování a vyvozování závěrů z výsledků finančního hospodaření minulých nebo budoucích období určité osoby včetně zjišťování jeho slabých a silných stránek, testování jednotlivých finančních parametrů a ověřování jejich skutečné vypovídací schopnosti.
- FA = vytvoření systému varovných signálů o existenci nebo o možném vzniku určitých problémů v určité oblasti, např. v nákladovosti nebo ve vázanosti oběžných aktiv.

Ukazatele

- Ukazatele rentability
- Ukazatele likvidity
- Ukazatele zadluženosti
- Ukazatele aktivity
- Ukazatele tržní hodnoty

Model řízení peněžních prostředků

- I Baumolův model
- II Millerův a Orrův model
- III Cash Pooling

Zdroje k tématu

- MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86119-37-8.
- SOUKUPOVÁ, Jana. *Mikroekonomie*. 3. dopl. vyd. Praha: Management Press, 2002. ISBN 80-7261-061-9.
- SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-736-7.
- *Managementmania* [Citace: 17. 06. 2020]. Dostupné na: <https://managementmania.com/>

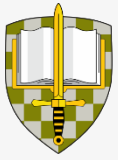

Úkoly a otázky k tématu:

1. Jaké podoby kapitálu známe z pohledu různých ekonomických teorií?
2. Jaké jsou výrobní faktory podniku podle Wöheho teorie?
3. Co je zahrnuto pod hmotný investiční majetek?
4. Jakým způsobem můžeme charakterizovat fixní a variabilní náklady ve vztahu k aktivitám podniku?
5. Co je druhové třídění nákladů a z čeho vychází?
6. Jakým způsobem souvisí bod zvratu se ziskem a ztrátou?
7. Jaké jsou hlavní charakteristiky Baumolova modelu?
8. Jaké jsou hlavní charakteristiky Orrova a Millerova modelu?

Děkuji Vám za pozornost

